

"ธรรมชาติของคน" ควรถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งสะท้อนออกมาปรากฏทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ในโลกปัจจุบัน ที่มีปัญหาสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ดังที่เราแต่ละคนสามารถพบได้จากทุกเรื่อง

หากตั้งคำถามว่า "เราแต่ละคนเกิดมาเพื่ออะไร" ผู้ที่ดำรงชีวิตผ่านร้อนผ่านหนาวซึ่งถือเป็นธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงซึ่งอยู่บนพื้นฐานธรรมชาติของฤดูกาลโดยที่มีส่วนช่วยให้ชีวิตทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ถึงสรรพสิ่งต่าง ๆ มานานพอสมควรแล้ว และอยู่อย่างไม่ว่าอะไรทำให้ใช้ชีวิตมุ่งมั่นทำงานอย่างไม่ว่างเลยที่จะมีการสัมผัสกับชีวิตคนอื่นทุกรูปแบบโดยที่ถือว่าเป็นคน เช่นคน ย่อมสามารถค้นพบคำตอบด้วยตนเองจากคำถามดังกล่าวอย่างมั่นใจว่า "เราแต่ละคนเกิดมาเพื่อการเรียนรู้"

หลังจากได้คำตอบแล้ว ถ้าเป็นผู้ที่ใฝ่รู้อย่างไม่หยุดคิดแก่นั้น หากน่าจะมีคำถามสืบต่อไปอีกว่า "เรียนรู้เรื่องอะไร" และถ้ารู้ความจริงได้ถึงระดับหนึ่งคงมีธรรมชาติซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่พ้นที่จะต้องตอบอย่างชัดเจนว่า "เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติของคน" ซึ่งคำตอบนั้นจะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญเหนือการเรียนรู้สิ่งอื่นทั้งหมด เพราะถือเป็นช่องทางซึ่งมีโอกาสนำไปสู่การเรียนรู้ความจริงได้ทุกเรื่อง และทำให้ดำรงชีวิตอยู่กับคนทุกรูปแบบอย่างมีความสุข

อนึ่ง ทิศทางของวิถีการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติของคนซึ่งนำมาถ่วงน้ำหนักในโอกาสนี้อาจทำให้มองเห็นภาพหลายมุมมองความรู้สึกไปยังผู้คนที่ทั้งหลายซึ่งเคลื่อนตัวไขว่อยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างมากหน้าหลายตา แม้ผู้ที่อยู่ใกล้ตัวเราแต่ละคนไม่ว่าจะรู้จักกันเป็นส่วนตัวหรือไม่ก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้นอาจมีคนจำนวนไม่น้อยมุ่งไปยังผู้ซึ่งคนรู้จักเป็นส่วนตัวเท่านั้น

ภาพสะท้อนซึ่งก็คือเป็นมุมมองหนึ่งของธรรมชาติ ช่วยให้อ่านได้ว่าแต่ละคนต่างก็ถือรากฐานความรู้สึกที่มีอิสระมากน้อยต่างกัน สอดคล้องกันกับความจริงซึ่งไขว่อย่างชัดเจนบนพื้นฐานเหตุและผลว่า "มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความหลากหลาย" ทุกคนจึงควรมุ่งเรียนรู้เพื่อยอมรับความจริงในเรื่องนี้ ไม่ว่าใครจะเข้าถึงสิ่งนี้ได้เร็วหรือช้าย่อมเป็นเรื่องธรรมชาติของแต่ละคน

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะเข้าใจความจริงดังกล่าวแล้วได้อย่างลึกซึ้ง จำเป็นต้องมีความสนใจทำงานร่วมกับคนท่ามกลางบรรยากาศบนพื้นฐานดังกล่าวแล้วอย่างรู้ถึงคุณค่าโดยปราศจากการยึดติดอยู่ ณ จุดใดจุดหนึ่ง หรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งมีแนวโน้มรวมตัวกันเองบนพื้นฐานแนวคิดและความต้องการที่ไปตามทิศทางเดียวกัน ซึ่งก็คือธรรมชาติของคนกลุ่มนั้น ที่ยังมีการจำเพาะเจาะจงเป็นเงื่อนไขที่ติดกันตัวเอง หากดำเนินชีวิตบน

ถ้าสามารถดำเนินชีวิตมุ่งสู่เส้นทางดังกล่าวแล้วได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คงพบความจริงด้วยตนเองว่า ทิศทางการมองสู่ความหลากหลายซึ่งช่วยให้คนเข้าใจและยอมรับความจริง เกิดจากความรู้อย่างเข้าใจเงื่อนไขที่แฝงอยู่ในรากฐานตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุด

อย่างไรก็ตาม เมื่อมุ่งประเด็นความสนใจไปที่ "การเรียนรู้ธรรมชาติของคน" หลายคนอาจมองจากความรู้สึกของตัวเองว่า "คนนั้นเป็นคนดี - คนนี้เป็นคนไม่ดี" แม้การมุ่งสนใจเข้าไปสัมผัสกับคนที่ดีด้านเดียวซึ่งจริง ๆ แล้วก็คือ "ธรรมชาติของคนผู้ที่มีความเห็นเช่นนั้น" และการมองด้วยความรู้สึกดังกล่าว น่าจะเกิดจากเงื่อนไขซึ่งกล่าวกันว่า "มีการเลือกที่รักมักที่ชัง" เป็นธรรมชาติที่อยู่ภายในรากฐาน

หากชีวิตมาถึงจุดซึ่งเข้าใจถึงรากฐานการมองได้แล้ว ย่อมมีโอกาสหวนกลับมาพิจารณาที่ตัวเองก่อนอื่น ทำให้พบความจริงได้ว่า "คนที่ย่อมไม่มีในโลก และเมื่อไม่มีคนที่ดีก็ย่อมไม่มีคนที่ไม่ดีด้วยเช่นกัน" ช่วยให้เห็นผ่าน

เงื่อนโซ่ดังกล่าวลงไปถึงความจริงอีกระดับหนึ่งและพบว่า "ทุกสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ท่ามกลางวิถีชีวิตประจำวันของแต่ละคนโดยที่มีโอกาสมีโอกาสนสัมผัสได้อย่างหลากหลายในแต่ละช่วงย่อมมองเห็นได้สองด้าน" แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่านั้นน่าจะ ได้แก่ "รากฐานความคิดผู้มองเองหากอิสระจริง ย่อมเห็นได้ถึงเงื่อนโซ่ที่แผ่เป็นปัญหาอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของทุกสิ่งซึ่งมีเหตุมีผล เชื่อมโยงถึงกันได้อย่างลึกซึ้ง"

เมื่อกล่าวมาถึงช่วงนี้น่าจะยอมรับความจริงได้แล้วว่า เราแต่ละคนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง "เริ่มจากตนเอง" ย่อมมีกิเลสซึ่งเป็นเหตุแห่งความอยาก ดังนั้นสิ่งที่เชื่อว่าเป็นหรือไม่เป็น แท้จริงแล้วส่วนหนึ่งน่าจะแผ่ไว้ด้วยเงื่อนโซ่ไม่ว่ามีมากมีน้อยว่า "ก็เพราะถูกใจตัวเอง และไม่คิดเป็นเพราะคนไม่พอใจในสิ่งนั้น" การดีจะชำระล้างเงื่อนโซ่ให้เบาบางลงไป คงต้องเน้นการทำงานจากรากฐานซึ่งมุ่งมั่นรักษาอิสรภาพ โดยที่มีผลถึงอีกด้านหนึ่งซึ่งช่วยให้มีทิศทางนำสู่ภาวะลุ่มลึกยิ่งขึ้นเป็นธรรมชาติ และมีผลช่วยให้รู้ความจริงได้ถึงแก่นแท้ยิ่งขึ้นด้วย "ครูที่แท้จริงซึ่งสอนเราก็คือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานเกี่ยวข้องกับชีวิตคนนั่นเอง"

ดังนั้น ธรรมชาติตัวเองซึ่งเป็นสิ่งช่วยให้ภาพที่อยู่บนพื้นฐานความรู้ลึก ซึ่งครั้งหนึ่งเคยคิดว่า "คนนั้นดี คนนั้นไม่ดี" ก็จะค่อย ๆ ละลายหายไปทีละน้อย โดยที่แปรสภาพมาเป็นแสงสว่างส่องทาง ให้ชีวิตดำเนินสืบต่อไปได้อย่างผู้เห็นถึงความจริงของทุกสิ่งได้รอบด้าน เนื่องจากด้านรากฐานมีอิสระยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

หากจะขออนุญาตกำหนดแนวคิดโดยเริ่มต้นจากพื้นฐานด้านรูปวัตถุเพื่อใช้เป็นฐานการเรียนรู้ถึงความจริงว่า "จากหัวจรดหาง และจากหางจรดหัว" ดังที่พบความจริงอยู่ในสังคมปัจจุบันซึ่งกำลังสะท้อนภาพ "กระแสนิยมจักรที่เปรียบเทียบได้คัจจุซึ่งกำลังกินหางตัวเองเป็นอาหารลึกลงไปในห้องยี่งั้น" ดังจะพบได้จากทุกเรื่อง และที่ใกล้ตัวทุกคนที่สุดก็คือ "ผู้ใหญ่กำลังทำลายเด็กด้วยวิธีการทุกรูปแบบ" โดยมีการใช้สื่อทุกประเภทเป็นเครื่องมือ แม้สื่อธรรมชาติซึ่งดีก็คือรากฐานสำคัญที่สุดแล้ว

แต่ความจริงซึ่งกำหนดโดยกฎธรรมชาติที่ชี้ไว้ชัดเจนว่า "เมื่อมีการเกิดก็ย่อมมีการสูญสลาย" ถ้าสามารถเข้าถึงสังขารดังกล่าวย่อมรู้เหตุและผลว่า "นี่คือกฎธรรมชาติโดยแท้" ไม่เช่นนั้นแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างก็ย่อมต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางเดียว ทำให้มีแต่ด้านเพิ่มปริมาณยิ่งขึ้นโดยที่ขาดอีกด้านหนึ่งซึ่งมีการคุมตัวเองให้มั่นคงอยู่ได้ ดังนั้นเมื่อคนทั้งหลายไม่อาจละเลิกความเห็นแก่ตัวลงไปได้เป็นส่วนใหญ่ ย่อมมีเหตุผลกำหนดให้การเปลี่ยนแปลงของโลกมีการเพิ่มปริมาณวัตถุมากขึ้นเป็นธรรมดา

ดังนั้น บนวิถีทางซึ่งกล่าวแล้ว หากสามารถมองสวนทางกลับไปสู่อีกด้านหนึ่งย่อมรู้ได้ชัดเจนว่า เหตุอันแท้จริงของทุกสิ่งซึ่งเป็นปัญหา แม้บางคนอาจยังคงคิดว่าอยู่ที่คนอื่นสิ่งอื่น แต่แท้จริงแล้วอยู่ที่ตนเองนั่นแหละ และคงไม่มีคำกล่าวอ้างว่าสายเกินไปที่จะแก้ไข ในเมื่อได้ชี้แจงไว้แล้วว่า แม้ความดีความไม่ดีย่อมไม่มี เช่นกันหากตัวเองละเลิกภาวะยึดติดลึกลงไปย่อมสามารถเข้าใจได้เสมอ

จึงสรุปได้ว่า การเรียนรู้ธรรมชาติของคนไม่ว่าจะมุ่งศึกษาจากบุคคลใดซึ่งดำเนินชีวิตอย่างหลากหลายอยู่รอบตัวเราแต่ละคน หากมองข้ามการเรียนรู้ธรรมชาติในตนเองแล้ว คงไม่อาจวิเคราะห์เจาะลึกได้ถึงความจริงของชีวิตคนเหล่านั้น แต่คงถูกกำหนดให้พบกับภาพซึ่งหลอกหลอนจากภาวะความหลากหลายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

อย่างไรก็ตาม ใช่ว่าคนซึ่งคนมีโอกาสสัมผัสอยู่ในวิถีชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเริ่มต้นด้วยความรู้สึกว่าเป็นหรือไม่ดี คำก็มีความสำคัญในฐานะเป็นครูสอนให้มีการเปิดรากฐานจิตใจออกสู่มุมกว้าง เพื่อรับรู้ความจริงจากด้านซึ่งอยู่ในตนเองได้ลึกซึ้งถึงแก่นแท้ยิ่งขึ้น อันควรดีก็คือที่สุดแล้วของชีวิต.